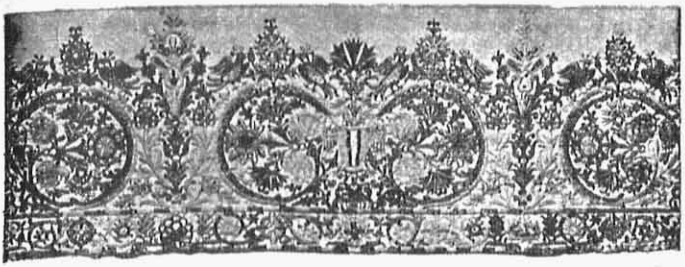

ΜΙΑ ΦΟΡΑ....

ΔΙΗΓΗΜΑ

Μιὰ φορὰ κ' ἕναν καιρό, ὄχι καὶ πολὺ παλαιὸ καιρό, ἦσαν δυὸ φίλες, κορίτσια 16 ἕως 18 ἐτῶν, πολὺ συνδεδεμένες μεταξύ τους. Ἦσαν ἑλληνοποῦλες τῆς παλαιᾶς καλῆς ἐποχῆς, ποὺ θὰ ἔμοιαζαν ἴσως σήμερα ξέθωρες εἰκόνες τῆς μόδας στὰ μάτια τῶν πολὺ προοδευτικῶν κοριτσιῶν τῆς συγχρόνου κοινωνίας μας, ποὺ τὰ συγχωρεῖ ὅλα, ἀρκεῖ νὰ εἶναι ἐκκεντρικά, πρωτοφανῆ καὶ κάπως... ἀπροσδόκητα.

Οἱ δυὸ ἑλληνοποῦλες τῆς ἱστορίας μας ἦσαν δυὸ πολὺ ἁπλὰ κορίτσια, ἡ μιὰ Ἀθηναία, ἡ ἄλλη ἀπὸ τὴν ἐπαρχία, ποὺ δὲν εἶχαν τίποτε τὸ ἐξαιρετικό, οὔτε στὴν ἐποχή τους γιὰ νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἡρωΐδες διηγήματος. Ἐν τούτοις, στὸν ἥσυχο καιρὸ ποὺ ζοῦσαν, ἦσαν δυὸ ψυχὲς νέες, γεμάτες πόθους πρὸς τὴ ζωή, μὲ ὄνειρα κ' ἐλπίδες καὶ τὴν ἀγνὴ χαρὰ τῆς φιλίας.

Δὲν νόμιζαν ὅτι τὰ ξέρουν ὅλα καὶ δὲν ἐφαντάζοντο ὅτι τόσο γρήγορα θὰ ἤρχετο ὁ καιρός, ὅπου οἱ ἀδερφές τους θ' ἀποκτοῦσαν τὴ γνώση τῶν πάντων δίχως πιὰ καμμιὰ πραγματικὴ εὐχαρίστηση γιὰ τίποτε.

Ὁ σνομπισμὸς ἦτο τότε ἀκόμη ἄγνωστος. Τὰ δυὸ κορίτσια, χωρὶς ν' ἀνήκουν πιὰ στὴ ρομαντικὴ ἐποχή, εἶχαν μιὰ

δίψα σπουδῆς, μορφώσεως, μιὰ ἐπιθυμία ν᾽ ἀνοίξουν τὰ μάτια τους στὰ καλὰ καὶ τὰ ὡραῖα πράγματα γύρω τους, ἀκριβῶς γιατὶ ζητοῦσαν νὰ γίνουν γυναῖκες ἀνώτερες.

Εἶχαν τελειώσει τὸ σχολεῖον καὶ γνωρίσθηκαν σ᾽ ἕνὸς ζωγράφου ἐργαστήριο, ὅπου πήγαιναν λίγες ὧρες τὴν ἑβδομάδα νὰ μάθουν σχέδιο, ἀκουαρέλα καὶ λάδι — χαρὰ μεγάλη νὰ δουλεύουν καὶ νὰ σκορπίζουν τὰ χρώματα μετὰ τὴν αὐστηρὰ προσπάθεια τῆς μονόχρωμης γραμμῆς.

Ἡ Ἀνθοῦλα καὶ ἡ Φανὴ δὲν ἔγιναν ἀμέσως φίλες. Κατ᾽ ἀρχὰς ἡ Φανὴ ἦτον ἐπιφυλακτική, σοβαρά, δὲν ἐφαίνετο διατεθειμένη νὰ ἔχῃ ἄλλας σχέσεις μὲ τὴν Ἀνθοῦλα παρὰ τὴ γνωριμία τὴ συμμαθητική. Εἰργάζετο πολὺ καλὰ καὶ προχωροῦσε εὔκολα. — Ἡ Ἀνθοῦλα πιὸ μικρὴ τὴν ἐθαύμαζε καὶ εἶχε μεγάλη ἐπιθυμία νὰ τὴν πλησιάσῃ πιὸ κοντά, νὰ γίνῃ φίλη της. Ὅλα τὴν εἵλκυσαν στὴ Φανή, οἱ τρόποι της οἱ γλυκεῖς, ἡ μορφή της, τὸ ντύσιμό της, ἀκόμη καὶ ἡ ἐλαφρὰ ψυχρότης, ποὺ δὲν ἦτον ὑπερηφάνεια, ἀλλὰ ἕνα εἶδος προφυλακτικοῦ πέπλου, ποὺ ἔβαζε μεταξύ της καὶ τῶν ἀνθρώπων ποὺ τὴν πλησίαζαν.

Ἡ Ἀνθοῦλα ἦτον ἐντελῶς παιδὶ ἀκόμη κ᾽ ἐνῷ ἦτον πολὺ ἔξυπνη καὶ μὲ θετικὸ μυαλό, εἶχε μιὰ ἀπεριόριστη ἐμπιστοσύνη στὴν καλωσύνη τοῦ κόσμου, στὴ δύναμι τῆς σπουδῆς καὶ στὴν ἀλήθεια, ποὺ τῆς ἐφαίνετο ἀδύνατο νὰ σβυσθῇ ὅπως δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ σβύσῃ τὸν ἥλιο.

Ἴσια ἴσια γι᾽ αὐτά της τὰ συστατικὰ τὴν συμπάθησεν ἡ Φανή. Ἦσαν δυὸ ἀντιθέσεις κ᾽ ἔγιναν οἱ καλύτερες φίλες.

Ὄχι ἀμέσως, ἀλλ᾽ ἔπειτα ἀπὸ δυὸ - τρία χρόνια, ἀφοῦ ἐργάσθηκαν πλάϊ πλάϊ πολλὲς ὧρες σιωπηλῆς ἐργασίας καὶ γύρισαν μαζὶ πολλὲς φορὲς τὸν ἴδιο δρόμο.

Ἡ Φανὴ πρώτη ἄρχισε νὰ καλῇ τὴν Ἀνθοῦλα στὸ πατρικό της σπίτι.

Τὸ καλοκαῖρι τῆς ἔγραφε νάρθῃ στὴν ἐξοχή της καὶ μάλιστα τὴν κράτησε πολλὲς φορὲς μέρες μαζί της, μέρες ποὺ ἦσαν ἀλησμόνητες.

Γιὰ τὴν Ἀνθοῦλα, ποὺ δὲν πήγαινε σ᾽ ἐξοχή, ἀγαποῦσε τὴ

φύση καὶ τὴ φίλη της, οἱ μέρες αὐτὲς στὸ κτῆμα τῆς Φανῆς ἦσαν πραγματικὴ εὐτυχία.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ φιλία μεταξὺ δύο νέων εὐτυχισμένων κοριτσιῶν εἶναι τὸ ὡραιότερο πρᾶγμα, ποὺ μπορεῖ νὰ ἰδῇ ὁ ψυχολόγος, ἂν εἰσδύσῃ καὶ φθάσῃ τὸ μάτι του ὡς τὸ κλειστὸ μπουμποῦκι ποὺ εἶναι (καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι) ἡ ψυχὴ τοῦ κοριτσιοῦ.

Οἱ δυὸ φίλες ἦσαν τρισευτυχισμένες διότι ἦσαν μαζί, δὲν ἐξαντλοῦσαν ποτὲ τὰ ὅσα εἶχαν νὰ ποῦν. Περνοῦσαν ὧρες ὁλόκληρες εἴτε σὲ περιπάτους, εἴτε στὸν κῆπο, εἴτε στὸ σπουδαστήριο μὲ τὰ σύνεργα τῆς ζωγραφικῆς καὶ τὰ βιβλία τους. Ἔρραπταν, κεντοῦσαν, ἔπαιζαν σὰν παιδιὰ καὶ ποτὲ δὲν ἐστενοχωροῦντο οὔτε μιὰ στιγμή.

Ἡ οἰκογένεια τῆς Φανῆς ζοῦσε μὲ μεγάλην ἄνεσιν καὶ ἦτο πολυμελὴς μὲ πολλοὺς πάντα συγγενεῖς καὶ φίλους ποὺ ἐπηγαινοήρχοντο.

Τὸ σπίτι μὲ τὴν περιοχή του ἦτον σ' ἕνα ἀπὸ τὰ πλέον γραφικὰ ἑλληνικὰ τοπεῖα.

Μεταξὺ δύο βουνῶν, μιὰ σιγαλὴ κ' ἐκτεταμένη πεδιὰς κατέβαινεν ὡς τὴ θάλασσα μὲ ἐλαιῶνας, ἀμπέλια, χωράφια καταπράσινα, ὅπου τὰ μονοπάτια σφιγμένα μέσ' στοὺς βάτους καὶ τὶς ἀγριοτρανταφυλλιὲς ἔφερναν τὸ διαβάτη στὴν παραλία, στρωμένη μὲ πολύχρωμα χαλικάκια.

Ἀνάμεσα στὰ χωράφια, αὐλάκια γεμάτα γάργαρο νερὸ δρόσιζαν τὰ περιβόλια, καὶ ἄλλα πήγαιναν στὶς στέρνες, ἄλλα στὴ μεγάλη ἀμπολὴ ποὺ ρίχνουνταν στὴ θάλασσα. Φράχτες δὲν ὑπῆρχαν, παντοῦ ἀνοιχτὰ κ' ἐλεύθερα.

Ἂν πήγαινε κανεὶς πρὸς τ' ἀπάνω, ἔφθανε σ' ἕνα δάσος μὲ πεῦκα, μὲ σχίνους καὶ φουντωμένες κουμαριές· ἂν τραβοῦσε δεξιά, ἔβγαινε σ' ἕνα λιβάδι ὅλο θυμάρι καὶ ρείκια, ὅπου κατέβαιναν οἱ βοσκοὶ μὲ τὰ κοπάδια τους, Ἀριστερὰ τὰ σπαρτὰ σκέπαζαν πολλὰ στρέμματα κ' ἔφθαναν σὲ κάτι στρογγυλοὺς μικροὺς λόφους, ποὺ κυμάτιζαν ἐλαφρὰ ὡς τοὺς πραγματικοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ.

Τὸ χωριὸ ἦτο χτισμένο ἐκεῖ μέσα, σὲ μιὰ φωλιὰ κρεμαστή, προφυλαγμένο ἀπὸ τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους, χαϊδεμένο

ἀπὸ τὶς θερμὲς ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου, ποὺ τὸ δειλινὸ ὅταν ἔδυε μέσα στὴ θάλασσα ἔκαμνε νὰ λάμπουν ὅλα τὰ παράθυρα τῶν μικρῶν λευκῶν σπιτιῶν καὶ τὸ σταυρὸ τοῦ καμπαναριοῦ τῆς ἐκκλησίας ν᾽ ἀστράφτῃ σὲ μιὰ φλόγα ἕτοιμη νὰ πετάξῃ στὸν οὐρανό.

Γιὰ νὰ φθάσῃ κανεὶς στὴ θάλασσα ἔπρεπε νὰ περιπατήσῃ μιάμιση ὥρα, κι᾽ ἄλλη μιὰ ὥρα γιὰ νὰ φθάσῃ στὸ ψαράδικο χωριὸ τῆς παραλίας.

Ἡ ἐξοχὴ τῆς Φανῆς ἦτο στὸ ὑψηλότερο μέρος τῆς πεδιάδος, ἔβλεπε τὸ χωριὸ μὲ τὸ βουνὸ στὸ βάθος, τὰ γειτονικὰ κτήματα, τὸν κάμπο καὶ τὸ δάσος, μακρύτερα δὲ τὸν καθρέφτη τῆς θαλάσσης.

*
* *

Τὰ δύο κορίτσια εἶχαν τὸ ἴδιο δωμάτιο ὕπνου. Κάτασπρα τὰ κρεβάτια τους ἀντίκρυζαν τὰ παράθυρα μὲ τὴν ἐξαισία θέα. Τὴ νύχτα ὅταν πήγαιναν νὰ κοιμηθοῦν μιλοῦσαν ὧρες ὁλόκληρες. Ἦσαν οἱ καλύτερες στιγμές τους, γιατὶ τοὺς ἐφαίνετο ὅτι τὶς ὧρες ἐκεῖνες μποροῦσαν νὰ ποῦν ὅσα οἱ ψυχές τους διψοῦσαν νὰ ἐκμυστηρευθοῦν ἡ μιὰ τῆς ἄλλης ἀθῶα καὶ φευγαλέα συναισθήματα τοῦ πρώτου ξυπνήματος τῆς νεότητος.

Ἡ Ἀνθοῦλα δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀγαπήσῃ, ἡ Φανὴ ὅμως μιλοῦσε σὰ νὰ ἤξερε κάτι ἀπὸ τὸ μαγικὸ αὐτὸ ρεῦμα ποὺ φωτίζει ὅ,τι ἐγγίσῃ. Δὲν εἶχε πῇ ἀκόμη τῆς Ἀνθούλας πῶς καὶ ποιὸν ἀγάπησε, ἀλλὰ μιὰ βραδιὰ τῆς τὸ εἶπε χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ κι᾽ αὐτή, καὶ ἡ ἐντύπωσις στὴ φίλη της ἔμεινεν ἀνεξάλειπτη.

Εἶχαν πλαγιάσῃ πρὸ πολλοῦ χωρὶς νὰ κοιμοῦνται. Ἦτον ἀπόλυτος σιγή.

Ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο ἔμπαινε τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἡ μυρωδιὰ τῶν γιασεμιῶν καὶ τὸ παράπονο τοῦ γρύλλου.

Ἡ Φανὴ μιλοῦσε σιγὰ γιὰ τὰ παιδικά της χρόνια, τὶς πρώτες σκέψεις της, τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ξεχώριζε. Ἔξαφνα ἡ φωνή της ἔγινε πιὸ βαθιά, τὰ λόγια ἔπεφταν ἀργὰ καὶ λυπημένα:

«Ξέρεις, εἶπε, πότε κατάλαβα πραγματικῶς τὸν ἑαυτόν μου; τότε, ὅταν τὸν πρωτογνώρισα.

Δὲν ἐσκεπτόμην τίποτε. Ἤρχετο σπίτι σπανίως ἀλλὰ τὸν ἔβλεπα ἔξω μὲ τ' ἀδέλφια μου καὶ μὲ τὰ ἐξαδέλφια μου τῶν ὁποίων ἦτο συμφοιτητής. Λίγες φορὲς μιλήσαμε μαζί, ὅμως κάθε φορὰ ἡ ὁμιλία του μοῦ ἄφηνε ἕνα παράξενο αἴσθημα ποὺ δὲν ἤξευρα ἂν ἦτο χαρά, λύπη, φόβος ἢ θαυμασμός;

Ἔπειτα ἀπὸ κάθε συνάντησι τὸν ἔβλεπα ἐμπρός μου διαρκῶς, μὲ ἀνοιχτὰ καὶ κλειστὰ μάτια καὶ ἡ ἐπίμονος αὐτὴ ἀναπαράστασις τοῦ προσώπου του ἄρχισε νὰ μὲ στενοχωρῇ. Τί ἔπαθα, μὰ τί ἔπαθα; ἔλεγα μέσα μου, σὰν τὸ πουλὶ ποὺ πιάνεται στὴν παγίδα καὶ προσπαθῶντας νὰ ἐλευθερωθῇ σφιχτοδένεται περισσότερο μὲ κάθε κίνηση μόνο του.

Μιλώντας μὲ τὸν ἐξάδελφό μου ἕνα πρωῒ στὸν κῆπο, τοῦ τὸ εἶπα. — «Τὸν ἀγαπᾷς, μοῦ εἶπε, κ' ἦτον ἐπόμενο νὰ σοῦ συμβῇ ἀργὰ ἢ γλήγορα, γι' αὐτὸν ἢ ἄλλον. Τὸν ἀγαπᾷς, ἀλλὰ τί νὰ σοῦ κάμω γιὰ νὰ μὴ συντριβῇς ἐπάνω σ' ἕνα χαρακτῆρα σὰν τὸ δικό του; Ἡ εὐφυΐα του καὶ ἡ σπανία του καρδιὰ σὲ τραβοῦν δίχως νὰ τὸν γνωρίζῃς. Ἂν πλησίαζες περισσότερο θὰ ἔβλεπες, ὅτι εἶναι φιλόδοξος καὶ δὲν σκέπτεται αὐτὴ τὴ στιγμὴ τίποτε ἄλλο, παρὰ πῶς νὰ δημιουργήσῃ τὸ μέλλον του. Δὲν θὰ σταματήσῃ στὴν ἀγάπη ἑνὸς κοριτσιοῦ ...» Κ' ἐπειδὴ τὰ λόγια αὐτὰ μ' ἄφησαν ἐμβρόντητη, ὁ ἐξάδελφός μου λυπήθηκε καὶ πιὸ μαλακὸς προσέθεσε: «Ἄφησε τὰ πράγματα νὰ πηγαίνουν μόνα τους. Τὸν ἀγαπᾷς, αὐτὸ σοῦ φτάνει τώρα. Εἶναι τόσο ὡραῖο καὶ μεγάλο πρᾶγμα ν' ἀγαπᾷ κανείς!»

Καὶ ὁ καιρὸς περνοῦσε καὶ ἡ ἀγάπη μου μεγάλωνε σιωπηλὴ καὶ κρυμμένη μέσα μου. Τὸ νέο σπέρμα σ' ὅποια γωνιὰ τῆς γῆς κι' ἂν πέσῃ, θὰ ζητήσῃ νὰ ἔβγῃ στὸ φῶς, νὰ εὕρῃ πάντα τὰ πρῶτα στοιχεῖα ποὺ χρειάζονται στὴ βλάστησή του. Ἐν ὅσῳ εἶναι μικρό, πόσο λίγα τοῦ χρειάζονται! Ἂν ἡ γῆ εἶναι ἄγονη, ἂν ὁ βράχος σταματήσῃ τὶς πρῶτες ῥίζες του νὰ προχωρήσουν μακρύτερα, ἂν ἄλλα φυτὰ ἀπορροφοῦν τριγύρω του τοὺς ὑγροὺς χυμοὺς ποὺ

χρειάζονται στὴ φυτική του ὕπαρξη, τί τὸ μέλει τὸ μικρὸ φυτό! Δυὸ στάλες πρωϊνῆς δροσιᾶς τοῦ φτάνουν, εἶναι τόσο μικρὸ καὶ ταπεινὸ ἀκόμη. Ὁ πόθος του ὅμως μεγαλώνει μὲ κάθε νέο φύλλο ποὺ θὰ βγάλῃ στὸν ἥλιο. Θέλει νὰ μεγαλώσῃ, θέλει ν᾽ ἀναπτυχθῇ, θέλει ν᾽ ἀνθίσῃ. Τότε τί γίνεται; ὅταν ἐμπόδια ἐπάνω σ᾽ ἐμπόδια παρουσιασθοῦν πῶς ν᾽ ἀνθέξῃ μιὰ νέα ζωή;

Ἡ Φανὴ μιλοῦσε, μιλοῦσε σὰ νὰ μὴ μποροῦσε πιὰ νὰ σταθῇ, μὲ τὸ ὡραῖο καὶ χλωμὸ πρόσωπό της γυρμένο στῆς φίλης της τὸ προσκέφαλο, καὶ τὰ μεγάλα της τὰ μάτια γεμάτα φῶς.

— Νὰ τὸν βλέπω κάποτε ὅπου πρίν, δὲν μοῦ ἔφτανε πιά. Ἤθελα νὰ τὸν γνωρίσω, νὰ πλησιάσω στὴ ζωή του, ν᾽ ἀφίσω τὴν ἀγάπη μου νὰ ξεχειλίσῃ καὶ νὰ τοῦ κάμω καλὸ μὲ κάθε τρόπο! Ὢ πῶς θὰ ἠμποροῦσα νὰ τοῦ ἔκαμνα καλό; — Τί ἤμουν ἐγὼ γι᾽ αὐτόν; τίποτε· ἕνα μικρὸ κορίτσι καλοναθρεμμένο ποὺ τοῦ πρόσφερα μιὰ μέρα γλυκὸ σπίτι μου, ποὺ τὸν χαιρέτησα πολλὲς φορὲς στὸ δρόμο. Τί μποροῦσα νὰ εἶμαι γι᾽ αὐτόν, ἂν ἤξευρε τὴ μεταβολὴ ποὺ ἔφερε στὴν ὕπαρξή μου;

Μποροῦσε νὰ μ᾽ ἀγαπήσῃ;

Ἀμφέβαλλα, χωρὶς ὅμως νὰ μοῦ φαίνεται καὶ ἐντελῶς ἀδύνατον. Τί φυσικώτερον παρὰ ν᾽ ἀγαπήσῃ κανεὶς αὐτοὺς ποὺ λαχταροῦν τὴν εὐτυχία του!

Δὲν τὸ ἤξευρεν ὅμως, καὶ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ μάθῃ, ἀφοῦ οὔτε ὁ ἐξάδελφός μου οὔτ᾽ ἐγὼ θὰ τοῦ λέγαμε τίποτε.

Ἔπεσα σὲ μιὰ ἀπερίγραπτη μελαγχολία.

Οἱ γονεῖς μου νόμιζαν ὅτι ἡ σωματική μου ἀνάπτυξις μοῦ ἔφερεν ἀναιμία καὶ ἤλθαμε νωρίτερα ἐκεῖνο τὸ χρόνο ἐδῶ στὴν ἐξοχή.

Συνέβη ὅμως κάτι, ποὺ μ᾽ ἔσωσε ἀπὸ τὸν ἠθικὸ ἐκεῖνο μαρασμό, κάτι σκληρὸ καὶ ἀπρόοπτο, ποὺ τώρα μου φαίνεται σὰν τὴ μαχαιριὰ τοῦ γιατροῦ ἐπάνω στὸν μεγάλο κίνδυνο μιᾶς ἀρρώστιας. Ἤλθε μιὰ φίλη μου ἐδῶ νεοπανδρεμένη νὰ περάσῃ λίγες μέρες μαζί μας στὴν ἐξοχή.

Μεγαλυτέρα μου, μ᾽ ἀγαποῦσε πολὺ καὶ μοῦ μιλοῦσε σὰν νὰ ἤμουν ἀδελφοῦλα της.

Στὴ μεγάλη της ἐπάνω χαρὰ μοῦ ἔλεγε πόσο καλὸς ἦτον ὁ ἄνδρας της καὶ πὼς μιὰ μέρα κ' ἐγὼ θὰ γνωρίσω μιὰ τέτοια εὐτυχία. Ἐγὼ ἔκλαιγα καὶ εἶπα: ποτέ! Ἐκείνη ἐπέμενε νὰ τῆς πῶ τί εἶχα καὶ ἄκουσε μὲ ἀπορία τὴν παράξενη σιωπηλὴ μονομερῆ ἀγάπη μου.

— Μπᾶ! εἶπε, μὴ στενοχωρῆσαι διόλου. Δὲν πρέπει τὰ πράγματα νὰ πηγαίνουν μόνα τους, πρέπει ἐμεῖς νὰ τὰ διευθύνωμε. Μὴν ἀπελπίζεσαι, ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω καὶ θὰ ἰδοῦμε.

Τρεῖς μέρες ἀργότερα, ἤμεθα μέσα στὸ δάσος μιὰ νύκτα μὲ φεγγάρι, μετὰ τὸ φαγητό, ἡ φίλη μου, ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός μου κ' ἐγώ. Εἴχαμε συναντήση ἀπὸ νωρὶς στὸ ἴδιο δάσος τὸν ἐξάδελφό μου μὲ τὸ φίλο του, ποὺ εἶχαν ἔλθη κατὰ περίεργη σύμπτωσι νὰ μείνουν λίγες μέρες στὸ γειτονικὸ κτῆμα.

Ἡ φίλη μου κατορθωματικὴ καὶ γλήγορη ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας καὶ ἐπρότεινε στοὺς δύο νέους ἕνα νυκτερινὸ περίπατο γιὰ νὰ ἰδοῦμε κάτι θαυμασίους βράχους στοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ μὲ τὸ φῶς τῆς σελήνης.

Κάποιο σχέδιο εἶχε καταστρώση στὸ κεφάλι της χωρὶς νὰ μοῦ τὸ πῇ ὅμως.

Δὲν τὴν ἐρωτησα κι' ἐγὼ τίποτε, ἡ χαρά μου ἦτο τόσο μεγάλη ὥστε μ' ἔπνιγε! ἕνα περίπατο τὴ νύκτα μαζί του σ' ἐκεῖνα τὰ μαγευτικὰ τοπεῖα, πῶς ἠμποροῦσα νὰ ἐλπίσω ποτὲ μιὰ τέτοια εὐτυχία!

Ξεκινήσαμε λοιπὸν οἱ τρεῖς ἀπὸ τὸ σπίτι μας. Ἡ φίλη μου μὲ τὸν ἀδελφό μου ἔλεγαν ἀστεῖα, γελοῦσαν, μιλοῦσαν γιὰ τοὺς λύκους ποὺ βγαίνουν τὴ νύκτα τὸ χειμῶνα, γιὰ τοὺς λῃστὰς ποὺ ἁρπάζουν τὰ πλουσιόπαιδα καὶ ζητοῦν ἔπειτα λύτρα· καὶ ὁ ἀδελφός μου ἐβεβαίωνεν ὅτι ἄκουσε μιὰ νύκτα ἕνα τρίξιμο ἐπάνω στὰ ξηρὰ φύλλα καὶ εἶδε ἕνα μαῦρο φίδι ποὺ κρύφθηκε στοὺς θάμνους. Ἐγὼ τοὺς ἄκουα ἀπρόσεκτα, ἡ καρδιά μου κτυποῦσε δυνατά· τί μ' ἔμελαν οἱ λῃσταὶ καὶ τὰ θηρία; ἐκείνη τὴ στιγμὴ θὰ περιπατοῦσα ἀκόμη καὶ ξυπόλητη ἐπάνω σὲ ἀπεχθῆ ἑρπετὰ γιὰ νὰ φθάσω ἐκεῖ ποὺ περίμενεν ἐκεῖνος.

Ἐξαφνα, τὴ σιωπηλὴ γαλήνη τοῦ δάσους, διέσχισαν δύο σφυρίγματα δυνατά.

— Νὰ οἱ λῃσταί! εἶπεν ὁ ἀδελφός μου, κ' ἐσφύριξε κι' αὐτός.

Προχωρήσαμε λίγα βήματα καὶ σ' ἕνα κατάφωτο μέρος χωρὶς δένδρα, εἴδαμε δυὸ ἀνθρώπους νὰ διευθύνωνται πρὸς ἐμᾶς. Ἔχασα τὴν ἀναπνοή μου, ἡ χαρά μου μετεβλήθη διὰ μιᾶς εἰς ἀκατάσχετο φόβο, τώρα ποὺ τὸν ἔβλεπα ἀντικρύ μου νὰ ἔρχεται κάτασπρος, σὰν ἄγγελος μὲ τὰ λευκά του ἐνδύματα, μ' ἕνα γλυκὸ μειδίαμα. Ἤθελα νὰ ἤμουν χίλια μέτρα μακρυά, κρυμμένη κάπου, μόνη μου, μὲ τὴν ἀγωνία μου, ἔξω ἀπὸ τὺν κύκλο τῆς ἕλξεως ποὺ μὲ τραβοῦσε πρὸς αὐτόν.

Δὲν βάσταξεν ὅμως πολὺ αὐτὴ ἡ στιγμὴ ποὺ μοῦ φάνηκε αἰών. Μετ' ὀλίγον ἤμεθα ὅλοι μαζὶ καὶ ἀνταλλάσσαμε ζωηροὺς χαιρετισμούς.

Ἐγὼ εἶχα συνέλθῃ κάπως. Ἡ παρουσία τοῦ ἐξαδέλφου μου, ποὺ ἤξερε τὸ μυστικό μου, μ' ἐνεθάρρυνε. Ἔπειτα εἶχα καὶ πεποίθηση στὴ φίλη μου, ὅτι ἐκείνη ἤξερε νὰ διευθύνῃ καλὰ τὸ κάθε τί. Μὲ αὐτοὺς τοὺς δύο, τί εἶχα νὰ φοβηθῶ. Ἐκεῖνοι ἤξεραν καλύτερα ἀπὸ μένα τί ἔπρεπε νὰ γίνῃ. Νὰ κρύψουν ἢ νὰ δείξουν τὴ συγκίνησί μου.

— Ἔμπρὸς λοιπόν, εἰς τοὺς βράχους! λέγει ὁ ἐξάδελφός μου.

— Διὰ νὰ ἰδοῦμε πῶς φαίνονται εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἐξηκολούθησεν ὁ φίλος του εἰρηνικῶς. Δὲν ξέρω ἂν οἱ πέτρες ἀλλάζουν ἢ ὄχι στὸ φέγγος τῆς θεᾶς Ἑκάτης, οἱ ἄνθρωποι ὅμως ἀλλάζουν, καὶ πρέπει νὰ σᾶς προειδοποιήσω ὅτι, ἐπάνω μου τοὐλάχιστον, τὸ φῶς αὐτὸ ἔχει κάποτε παραδόξους ἐπιδράσεις! Παθαίνω σεληνιάσεις, ὅπως ἄλλοι παθαίνουν ἡλίασιν, μὲ κτυπᾷ εἰς τὸ κεφάλι, κυρία μου, σᾶς τὸ προλέγω.

Ἡ φίλη μου ξεκαρδίσθηκε:

— Τόσο τὸ καλύτερο! Θὰ πῇ πῶς εἶσθε μιὰ φύσις ἐξαιρετικῶς ποιητική. Θὰ εἴμεθα πολὺ εὐτυχεῖς νὰ ἰδοῦμε ἕως ποῖον βαθμὸν μπορεῖ νὰ σᾶς ἐπηρεάσῃ τὸ σεληνόφως.

— Ἐλπίζω νὰ μὴ μετανοήσετε διὰ τὴν περιέργειάν σας,

κυρία μου. Εἶμαι ὁ πεζότερος ἄνθρωπος ποὺ γίνεται, σᾶς διαβεβαιῶ, ἡ ποίησις πρὸ πολλοῦ μ᾽ ἐγκατέλειψε καὶ ὅταν κάποτε μ᾽ ἐνθυμηθῇ, ὦ τότε γίνομαι ἀνυπόφορος, μανιώδης!

— Ἐὰν διατρέχωμε τὸν κίνδυνον τῶν ποιητικῶν σας οἴστρων, τότε νὰ ματαιωθῇ ὁ περίπατος καλύτερα, εἶπεν ἡ φίλη μου, γελαστὴ πάντοτε.

— Ὢ τώρα εἶναι ἀργὰ γιὰ νὰ γυρίσωμε πίσω, ἐπενέβη ὁ ἀδελφός μου. Ἄλλως τε ὁ Γιάννης κ᾽ ἐγὼ θὰ εὕρωμε τρόπο νὰ σὲ συγκρατήσωμε, ἂν σὲ πιάσῃ ἡ μανία σου. Τὸ πολὺ πολὺ θὰ κλείσωμε ὅλοι τ᾽ αὐτιά μας καὶ θὰ σ᾽ ἀφήσωμε νὰ δημηγορῇς μόνος σου.

— Ὅπως θέλετε. Ἐγὼ ὅμως δὲν ὑπόσχομαι γιὰ τίποτε.

— Θέλετε νὰ μᾶς τρομάξετε, ἀλλὰ δὲν πιστεύω, νὰ εἶσθε τόσον ἐπίφοβος ὅσον λέτε. Ἄλλως τε οὔτε ἡ Φανὴ οὔτε ἐγὼ εἴμεθα δειλές. Ἐμπρὸς λοιπόν.

— Ἐμπρὸς λοιπόν! ἀπήχησε μ᾽ ἕναν τόνον ὑπερτάτης εἰρωνείας ἐκεῖνος καὶ ἄρχισε νὰ περιπατῇ στὰ δεξιὰ τῆς φίλης μου.

Ἐγὼ ἀκολουθοῦσα μόνη μου· ὁ Γιάννης μὲ τὸν ἀδελφό μου ἤρχοντο ἀπὸ πίσω.

Οἱ πέντε σκιές μας ἐμπερδεύοντο μὲ τὴν σκιὰ τῶν κλαδιῶν ἐπάνω στὸ ἄσπρο μονοπάτι· μοῦ ἐφαίνοντο σὰν φαντασμαγορία νὰ τὶς βλέπω νὰ προχωροῦν ἐμπρός μας μεγαλύτερες ἀπὸ μᾶς καὶ κατάμαυρες.

Δὲν εἶχα σχεδὸν μιλήσῃ ἀκόμη. Μοῦ φαίνουνταν ὅτι εἶχα χάσῃ τὴ φωνή μου. Ὁ ἀδελφός μου μὲ τὸν ἐξάδελφό μου ἔλεγαν τὰ δικά τους. Ἡ φίλη μου μόλις κατώρθωνε ν᾽ ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἐφόδους τοῦ συνοδοῦ της, ποὺ προφανῶς ἔβαζεν εἰς ἐνέργειαν ὅλη τὴν ἐπικίνδυνη χάρη τῆς γλώσσας τῶν σαλονιῶν.

— Κυρία μου, νά ἕνας δρόμος πολὺ στενὸς καὶ ἀκανθώδης. Δὲν ξέρω ἂν θὰ μᾶς ὁδηγήσῃ στὸν παράδεισο...

— Πολὺ στενὸς πράγματι, καὶ δὲν χωροῦμε νὰ περπατήσωμε κι᾽ οἱ τρεῖς μαζί, εἶπεν ἡ φίλη μου, καὶ γύρισε σ᾽ ἐμένα, ποὺ εἶχα ἔβγῃ ἀπὸ τὸ μονοπάτι καὶ ἀκολουθοῦσα ἄτακτα στὰ τσαλιὰ καὶ στοὺς θάμνους.

— Ἀπόδειξις ὅτι εἶναι καμωμένος γιὰ δύο.

— Ἀκριβῶς γι' αὐτὸ θὰ σᾶς ἀφίσω νὰ περιπατήσετε μὲ τὴ Φανή, ἀπήντησεν ἡ φίλη μου. Καὶ ἦτο τόσον ἀπροσδόκητος ἀπάντησις ὥστε πρὸς στιγμὴν ὁ σύνοδός της ἐσιώπησε κ' ἐφάνη δυστάζων. Ἐπειδὴ ὅμως ἐγὼ ἀπὸ τρόμο μὴν εὑρεθῶ στὴ θέση της, προσποιήθηκα ὅτι δὲν ἄκουσα καὶ λοξοδρόμησα λίγο, ἐκεῖνος ἐξακολούθησε τολμηρότερος:

— Ἀλλὰ δὲν εἶσθε πλασμένη γιὰ νὰ πηγαίνετε τὸ δρόμο μόνη σας.

Τώρα ἦτον ἡ σειρὰ τῆς φίλης μου νὰ σιωπήσῃ καὶ νὰ φανῇ ἀναποφάσιστη τί νὰ πῇ.

Ἐγέλασεν ὅμως καὶ πῆρε τὸ πρᾶγμα στ' ἀστεῖα:

— Λέτε μεγάλες ἀλήθειες ἀπόψε, χωρὶς νὰ τὸ καταλαμβάνετε ἴσως! δὲν εἶμαι ἀλήθεια πλασμένη γιὰ νὰ πηγαίνω μόνη μου τὸ δρόμο τῆς ζωῆς, γι' αὐτὸ φρόντισα νὰ διαλέξω τὸ σύντροφό μου καὶ λυποῦμαι ποὺ δὲν εἶναι ἐδῶ ἀπόψε μαζί μας.

— Γλυκόπικρη παρηγοριά!

Τὰ λόγια του ἔπεφταν σὰν καμμένα καρφιὰ στὴν καρδιά μου. Ἔβλεπα τὸ πρόσωπό του φωτισμένο ἀπὸ ἕνα παράξενο μειδίαμα, ἀπείρως γλυκὺ καὶ εἰρωνικό, τὰ μάτια του σὰν δυὸ μεγάλους ἀμεθύστους νὰ κυττάζουν τὴ φίλη μου μὲ μιὰ ἔκφραση ἁγνὴ καὶ πονηρὰ συγχρόνως.

Γιατί τῆς μιλοῦσε ἔτσι;

Ἦτον ἡ πρώτη φορά, ποὺ ἄκουσα νὰ γίνεται μιὰ συνομιλία σ' αὐτὸν τὸν τόνον καὶ ἡ φίλη μου ἦτο πανδρεμένη. Δὲν τὴν ἀγαποῦσε; Γιατί λοιπὸν τῆς ἔλεγε αὐτὰ τὰ λόγια;

Ἐκείνη προσπαθοῦσε μὲ κάθε τρόπο ν' ἀλλάξῃ τὴν ὁμιλία, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ τὴν ἔκαμνε νὰ γελᾷ καὶ νὰ μὴν μπορέσῃ οὔτε μιὰ στιγμὴ νὰ τὴ διευθύνῃ ἐκείνη. Ὁ περίπατος διήρκεσε μιὰ ὥρα, δυὸ ὧρες, δὲν ξεύρω, ἀλλὰ μοῦ φάνηκε ἀτελείωτος. Πονοῦσα φοβερά. Δὲν εἶπα λέξη, ἀλλὰ περίμενα πὼς ὁ ἐξάδελφός μου θὰ ἤρχετο εἰς βοήθειαν καὶ θὰ ἔβαζε χαλινὸ στὸ φίλο του ἢ τοὐλάχιστον θὰ μ' ἔπαιρνε νὰ μοῦ μιλήσῃ γιὰ νὰ μὴν ἀκούω πιὰ τὰ λόγια τους.

Δὲν μὲ πρόσεξεν ὅμως κανείς, γιατὶ ὁ ἀδελφός μου ἐξηγοῦσε κάποιο πρόβλημα μηχανικῆς στὸν ἐξάδελφό μου καὶ

εἶχαν τελείως ἀφαιρεθῇ καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὴ συντροφιά. Ἔπρεπε λοιπὸν ὡς τὸ τέλος νὰ πιῶ τὸ ποτῆρι καὶ νὰ ἰδῶ αὐτὸν ποὺ λάτρευα μυστικὰ νὰ ἐρωτοτροπῇ μὲ τὴ φίλη μου. Γυρίσαμε πίσω σὰν νὰ μὴν ἔγινε τίποτε. Ὁ καθένας πῆγε στὴν κάμαρά του.

Ἐγὼ ξημερώθηκα στὴν καρέκλα χωρὶς νὰ γδυθῶ, χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ κινηθῶ. Ἔβλεπα ὅλη τὴ φύση γύρω μου ἀπὸ τὰ ἀνοικτὰ παράθυρα καὶ μοῦ ἐφαίνετο σὰ μιὰ θάλασσα ἀπέραντη, ὅπου εἶχα πέσῃ καὶ ὅπου μόνη μου πάλαισα γιὰ νὰ σωθῶ χωρὶς νὰ ἔρχεται κανεὶς νὰ μὲ βοηθήσῃ.

Τί ζητοῦσα; ὁ ἐξάδελφός μου, ἡ φίλη μου νὰ μοῦ δώσουν τὴν ἀγάπη, ποὺ δὲν αἰσθάνθηκε γιὰ μένα αὐτὸς ὁ νέος, ὁ γεμάτος ζωή, γεμάτος πόθους, ἕτοιμος νὰ ριχθῇ στὴν πάλη μὲ τόσα ἐφόδια γιὰ ν᾽ ἀποκτήσῃ αὐτὰ ποὺ ζητοῦσε αὐτός;

Ἐγὼ τί ἤμουν; τίποτε. Μικρὴ ἀκόμη καὶ ἄπειρη, χωρὶς πνεῦμα καὶ χωρὶς ἐμορφιά. Δὲ μὲ πρόσεξε, γιατὶ δὲν ἤμουν ἀξία προσοχῆς. Αὐτὸς θ᾽ ἀγαποῦσε ἄλλες γυναῖκες, ὡραῖες καὶ δυνατές, σὰν τὴ φίλη μου, ποὺ ἤξερε νὰ τοῦ ἀπαντᾷ, σὰν ἄλλες περιβόητες γυναῖκες ποὺ ἄφησαν τὸ ὄνομά τους στὴν ἱστορία. Μόνη μου παραδέχθηκα τὴν καταδίκη μου. Δὲν θὰ μ᾽ ἀγαπήσῃ ποτὲ ἐμένα, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ μ᾽ ἐμποδίσῃ νὰ τὸν ἀγαπῶ ἐγώ! Αὐτὸ ἦτον δικαίωμά μου.

Ἀλλὰ καὶ τοῦτο πρὸς τί;

Ἀφοῦ ποτέ, ποτὲ δὲν θὰ μπορέσω νὰ τοῦ κάμω τίποτε, νὰ τὸν ὠφελήσω, νὰ τοῦ μιλήσω, ἔστω καὶ ὅπως στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, γιατί νὰ τὸν σκέπτωμαι καὶ νὰ πονῶ; Μόνη μου, μόνη μου θὰ σωθῶ καὶ θὰ πάρω τὴ ζωή μου στὰ χέρια μου καὶ θὰ προσπαθήσω νὰ βρῶ ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ δύναμις ποὺ κάμνει τὸν ἄνθρωπο νὰ ξέρῃ τί θέλει καὶ γιατί τὸ θέλει.

Ἐκείνη τὴ βραδιά, ποὺ ξημερώθηκα ἐδῶ στὸ παράθυρο, κατάλαβα πὼς ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται μόνος του καὶ μόνος του πρέπει νὰ ξέρῃ νὰ βαστᾷ τὸν πόνο του καὶ νὰ τὸν γιατρεύῃ.

Ἡ φίλη μου ἔφυγε τὴν ἄλλη μέρα νὰ συναντήσῃ τὸν ἄνδρα της κάτω στὴν πόλη.

Ὁ ἐξάδελφός μου ἔφυγε ἐκεῖνο τὸ χρόνο μὲ τὸ φίλο του νὰ σπουδάσουν στὴν Εὐρώπη. Ὁ ἀδελφός μου δὲν ἐννόησε τίποτε ποτὲ οὔτε καὶ οἱ γονεῖς μου.

Ἡ φωνὴ τῆς Φανῆς ἔσβυσε σὰ νὰ εἶχε ἐξαντληθῇ ὅλη της ἡ δύναμη.

Τὰ δυὸ κορίτσια ἔμειναν σιωπηλὰ ὡς τὴν ὥραν ποὺ γύρισαν οἱ ἀστερισμοὶ καὶ ἄγγιξε ἡ Μεγάλη Ἄρκτος τὴ ράχη τοῦ βουνοῦ.

Τὰ βλέφαρά τους ἔκλεισαν τέλος καὶ ἤσυχες οἱ ἀναπνοές τους ἐρρύθμισαν τὴν ἠρεμία τοῦ λευκοῦ δωματίου.

Ἀπὸ τ' ἀνοικτὰ παράθυρα ἔμπαιναν οἱ μυρωδιὲς τῶν γιασεμιῶν καὶ ὁ μακρινὸς ἀργυρόηχος τριγμὸς τοῦ γρύλλου.

Ἀξίζει τάχα σήμερον, νὰ διηγηθῇ κανεὶς μιὰ τέτοια ἁπλῆ ἱστορία;

Σπέτσαι 24. 4. 1928.

ΕΛΛΗ Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ